Hareskoven

Details

Af: Jesper From, Skotteparken

Hareskoven eller ifølge ældre stavemåde ”Harreskoven” er betegnelsen for et større skovbælte i den nordvestlige udkant af Storkøbenhavn. Nogen ser det som en samlet skov, andre opdeler skoven i Store Hareskov og Lille Hareskov, som i øvrigt, set på et landkort i dag, er nogenlunde lige store. Atter andre opdeler skoven i flere mindre områder: Aldershvileskov, Bøndernes Hegn, Jonstrupvang, Egebjergene etc. De tilgrænsende skovområder længere mod nord Ryget Skov, Nørreskoven og Frederiksdalskoven medregnes under tiden også til Hareskoven. Derfor taler nogen om et større sammenhængende område under navnet Furesøskovene eller Farumskovene.

Skoven er en af de ældste skove i Danmark og stammer helt fra dengang da skovene ved istidens slutning (ca. 10.000 f.kr.) som ny vegetationsform indvandrede til Danmark. De første skove i datidens Danmark, hvor klimaet var barsk (en middel temperatur i juli på 8-10 grader mod vore dages 16-18 grader), har været åbne kratskove med relativt få spredte træer. Det har hovedsageligt været træarter som birk, røn, pil, ene, bævreasp og fyr. Den slags skov er der ikke mere tilbage af hverken i Hareskoven eller andre steder i Danmark, da vores klima de sidste par tusinde år som bekendt har været meget mildere.

Når man ser bort fra de ekstreme klimaændringer (istider), der har været inden for den seneste 1 million år af Jordens historie, så har der i de mellemliggende perioder været mindre udsving i klimaet og en vekslen mellem kulde- og varmeperioder. Omkring år 6.000 f.kr. indtrådte en sådan varmeperiode, hvor middeltemperaturen i juli nærmede sig 14 grader. Det trængte birketræet i baggrunden og gav plads til en ny tættere voksende skovtype med eg, lind og elm, den såkaldte egeblandingsskov. Denne skovtype ser man endnu flere steder i Hareskoven. Det gælder særligt området omkring Madsesbakke (den gamle galgebakke tilhørende Værløse), der ligger mellem Skovlystvej og Skovvej og tæt på den sti, der hedder Skelvej, men også i den vestlige del af skoven i områderne omkring Jonstrup finder man spor af det.
Her kan man se småbladet lind, som menes at være det oprindelige lindetræ i Danmark. Det gælder ikke parklind, som er en senere importeret art. Lægger man ikke alt for meget vægt på definitioner, kan man måske kalde disse steder i Hareskoven for pletter af urskov.

På grund af de mange bakker, som blev dannet ved istidens ophør, og den næringsfattige jord har der aldrig været agerbrug af betydning i Hareskoven, hvilket dog langt fra er ensbetydende med, at det hele er urskov fri for menneskelig indgriben. For det første har skoven været brugt af bøndernes kreaturer til græsning (husdyravl), derudover har man hugget brænde til konstruktion af huse, skibe og opvarmning af boliger.

Endelig har skoven været brugt som jagtskov af de danske konger, hvilket har betydet, at man i 15-1600-tallet har anlagt de jagtveje (brede stier), som skovens gæster benytter endnu i dag. I middelalderen og renæssancen strakte skoven sig meget længere sydpå til områderne omkring Herlev, Islev og Husum, hvilket også fremgår af stednavne som Skovlunde.

I 1700-tallet blev man opmærksom på, at de danske skove var i en elendig forfatning. Samlet udgjorde de dengang omkring 2-3 % af vores areal mod de nuværende 7-8 %. Det er en udbredt myte, at det hele skyldtes flådebyggeri og særligt tabet af flåden til England i 1807. En lang række af faktorer, som ovenfor beskrevet, der i århundreder havde påvirket de danske skove, medvirkede til, at vi havde små og truede skove. Man påbegyndte derfor genopretningsprojekter, der bl.a. indebar, at skovdrift og landbrug (husdyr i skovene) skulle adskilles. De fleste af de stendiger, man ser i Hareskoven, er fra denne periode. Ét af de større ligger langs Fægyden, der i dag er en asfalteret landevej mellem Værløse og Hareskovby, men som navnet udtrykker oprindeligt en kreaturpassage. Længere tilbage i tid i Middelalderen og Renæssancen var det mere almindeligt at lave hegn af træ eller markere skel med enkelte løse større sten. I 1700-tallet begyndte man også at lave kort over skovene og lave en mere gennemtænkt og økologisk plantagedrift baseret på planlægning af skovhugst og ny beplantning.

Frem til vore dage har Hareskoven holdt sig som en blanding af produktionsskov (plantage) og små områder af naturskov (urskov). Siden 1960'erne har det rekreative element fyldt meget. Der er blevet anlagt parkeringspladser, bålpladser, et rostadion ved Bagsværd sø, spejderhytter og kondistier og de seneste årtier tillige mountainbikestier og shelters. Efterkrigstidens store infrastrukturprojekter har også sat sig deres spor i form af store vejbyggerier som Hillerødmotorvejen.

Det er planen i en række af opfølgende artikler at gå mere i dybden med enkelte emner såsom skovens kulturminder (gravhøje, hulveje og rillesten), planter, dyreliv m.m.

Artiklen er kopieret fra Egebjergbladet, nr., årgang 53, April 2021, side 30.

Last Updated: 13 April 2021

Hits: 2972

-